

Brüssel, 18. detsember 2023
(OR. en)

16683/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 1125
CFSP/PESC 1676
CONOP 137
CONUN 311
COARM 328

MÄRKUS

Teema: Nõukogu otsus, millega toetatakse bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni (BTWC) ajavahemikul 2024–2027
– Lisa

LISA

Projekt, millega toetatakse bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni (BTWC) ajavahemikul 2024–2027

1. KONTEKST JA ALUSPÕHIMÕTE

Bioloogiliste ja toksinrelvade konventsioon (BTWC) on oluline element rahvusvahelise üldsuse jõupingutustes massihävitusrelvade leviku tõkestamisel.

BTWC-l on praegu 185 osalisriiki ja neli allakirjutanud riiki. Kaheksa riiki ei ole konventsioonile alla kirjutanud ega sellega ühinenud. Selleks et kehtestada ja säilitada tugev ülemaailmne norm, millega keelustatakse bioloogiliste relvade kasutamine inimeste, loomade või taimede kahjustamiseks või tapmiseks, on oluline, et konventsiooniga ühineks võimalikult palju riike. Konventsiooniga ühinemise protsessis esitavad riigid sageli BTWC rakendamise toetusüksusele (ISU) taotlusi õigusliku ja tehnilise toe saamiseks .

Kuigi BTWCd järgitakse peaaegu ülemaailmselt, on konventsiooni rakendamise tase riigiti väga erinev. BTWC osalisriigid, kes on sageli arenguriigid, esitavad ISU-le regulaarselt spetsiifilise tehnilise ja õigusabi taotlusi.

BTWC ISU-le esitatud abitaotlused nii ülemaailmse kohaldamise toetamise kui ka suutlikkuse suurendamise meetmete jaoks ületavad ISU suutlikkust ja olemasolevaid vahendeid abi andmiseks.

Nimetatud põhjustel ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise ELi strateegia mõnede elementide viivitamatuks ja praktiliseks kohaldamiseks on käesolev projekt tegevuspõhine poliitikavahend konventsiooni edasiseks tugevdamiseks, toetades selle ülemaailmset kohaldamist ja rakendamist riiklikul tasandil. Projekt tugineb ühismeetmete ÜVJP/2006/184 ja ÜVJP/2008/858 ning nõukogu otsuste ÜVJP/2012/421, (ÜVJP) 2016/51, (ÜVJP) 2019/97 ja (ÜVJP) 2021/2072 edukale rakendamisele.

Projekt pakub olulisi järelmeetmeid ja annab hoogu tegevustele, mis võeti ette aastatel 2019–2024 bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsiooni toetuseks vastu võetud nõukogu otsuse (ÜVJP) 2019/97 raames. Samuti tagab see nende tegevuste kestlikkuse, tõhustab 28. novembrist kuni 16. detsembrini 2022 Genfis toimunud üheksanda läbivaatamiskonverentsi tulemuste rakendamist ning toetab istungitevahelist tööprogrammi aastateks 2023–2026, nagu lepiti kokku üheksandal läbivaatamiskonverentsil. Samuti annab projekt olulise panuse, et muuta BTWC arutelud kaasavamaks ja mitmekesisemaks, muu hulgas noorte seisukohtade suurema integreerimise kaudu.

2024. aastal rakendatakse projekti paralleelselt kehtiva nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/2072 (detsember 2021 – detsember 2024), dubleerimata ühtegi tegevust, kuid kasutades parimal viisil ära nende kahe otsuse vahelist võimalikku koostoimet.

Kõnealuse projekti puhul juhitudakse järgmistest põhimõtetest:

- a) kasutada parimal viisil ära ühismeetmetest ÜVJP/2006/184 ja ÜVJP/2008/858 ning nõukogu otsustest ÜVJP/2012/421, (ÜVJP) 2016/51, (ÜVJP) 2019/97 ja (ÜVJP) 2021/2072 saadud kogemusi;

- b) aidata BTWC osalisriike ja riike, kes ei ole BTWC osalised, nende konkreetsetest vajadustest lähtudes ja nende taotluse korral, pidades silmas BTWC tõhusamat rakendamist ja ülemaailmset kohaldamist;
- c) soodustada kohalikku ja piirkondlikku vastutust projektide eest, et tagada nende kestlikkus pikas perspektiivis ning luua BTWC raames partnerlus Euroopa Liidu ja kolmandate poolte vahel;
- d) keskenduda 28. novembrist 16. detsembrini 2022 Genfis toimunud üheksanda läbivaatamiskonverentsi tulemustele ja toetada uut istungitevahelist tööprogrammi;
- e) toetada BTWC kohtumiste eesistujaid ja kasutada parimal viisil ära rakendamise toetusüksuse (ISU) volitusi;
- f) aidata kaasa rahu ja julgeoleku ning terviselega seotud eesmärkide edendamisele, kasutades selleks BTWC tõhusat rakendamist osalisriikide poolt ja selle ülemaailmselt kohaldatavaks muutmist.

2. ÜLDINE EESMÄRK

Projekti eesmärk on parandada riiklikku ja rahvusvahelist julgeolekut bioloogilistest relvadest tuleneva ohu suhtes, suurendades BTWC ülemaailmsete osaliste arvu, tugevdades osalisriikide suutlikkust konventsiooni tõhusalt rakendada, ning suurendada valitsusväliste organisatsioonide, kodanikuühiskonna ning teadus- ja tehnoloogiakogukondade teadlikkust konventsiooni tähtsusest.

3. ERIEESMÄRGID

Käesoleva projekti oodatavad tulemused on järgmised:

- a) BTWC ülemaailmse kohaldamise edendamine, ergutades BTWCga mitteühinenud riike paremini mõistma kasu, mida saadakse BTWCga ühinemisest ning BTWC kohtumistel ja muus tegevuses ulatuslikumast osalemisest;

- b) arengumaades BTWC rakendamise suutlikkuse edendamine, et tagada konventsiooni tõhus rakendamine, luues samal ajal aktiivsed koostöövõrgustikud eri riikide kolleegide, ekspertide ja riiklike institutsioonidega, kes suudavad kvaliteetset ja asjakohast abi pakkuda;
- c) suutlikkuse suurendamise võimaluste pakkumine maailma lõunapoolsete riikide noortele poliitikakujundajatele, teadlastele ja akadeemikutele, kes tegutsevad BTWCga seotud valdkondades, julgustades noorte spetsialistide võrgustike arendamist ja kasutades ära Euroopa Liidu väljatöötatud koolitusmaterjale;
- d) istungitevahelise tööprogrammi toetamine 2024.–2026. aastal;
- e) võimalusi loovad vahendid teadlikkuse suurendamise, hariduse ja kaasamise jaoks.

4. OODATAVAD VÄLJUNDID JA TEGEVUSED

EL toetab järgmisi massihävitusrelvade leviku tõkestamise ELi strateegia meetmetele vastavaid tegevusi:

Tegevus 1 – BTWC ülemaailmse kohaldamise toetamine

4.1.1. Tegevuse eesmärk

BTWC-l on praegu 185 osalisriiki ja neli allakirjutanud riiki (Egiptus, Haiti, Somaalia, Süüria Araabia Vabariik). Kaheksa riiki ei ole konventsioonile alla kirjutanud ega sellega ühinenud (Tšaad, Komoorid, Djibouti, Eritrea, Iisrael, Kiribati, Mikroneesia Liiduriigid ja Tuvalu). BTWC ülemaailmse kohaldamise eesmärk on laiendada konventsiooni osaliste arvu, et tagada võimalikult palju osalisriike. Konventsiooni täieliku ülemaailmse kohaldamise saavutamist on BTWC osalisriigid juba pikka aega prioriteediks pidanud. Selleks et kehtestada ja säilitada tugev ülemaailmne norm, millega keelustatakse bioloogiliste relvade kasutamine inimeste, loomade või taimede kahjustamiseks või tapmiseks, on oluline, et konventsiooniga ühineks võimalikult palju riike. Strateegilised ja personaalsed ülemaailmse kohaldamisega seotud jõupingutused on hiljutistel ja eelseisvatel konventsiooniga ühinemistel osutunud otsustavaks.

Selle tegevuse raames võetakse järelmeetmeid nõukogu otsuse (ÜVJP) 2019/97 projekti 1 tegevustele ja saavutustele, et edendada BTWC ülemaailmset kohaldamist. Peamine eesmärk on tõhustada jõupingutusi, mida tehakse praegu ja mida alustati eelmiste nõukogu otsustega.

4.1.2. Tegevuse kirjeldus

Selle tegevuse eesmärk on suurendada ELi nõukogu varasemate otsuste alusel võetud meetmete mõju ja tagada vajalikud järelmeetmed, et julgustada riike BTWCd ratifitseerima või sellega ühinema. Neid intensiivsemaid järelmeetmeid pakutakse maksimaalselt kahele BTWC-le alla kirjutanud või mitteallakirjutanud riigile, kes on teinud ratifitseerimis- või ühinemisprotsessis märkimisväärseid edusamme. Vastavalt vajadustele kohandatud visiidid Genfi ja sellele järgnevad visiidid käsitlevad konkreetseid abitaotlusi, sealhulgas suurendatakse teadlikkust konventsioonist riiklikul tasandil ning pakutakse esialgset õiguslikku ja tehnilist tuge konventsiooni rakendamiseks. Visiidid on mõeldud ka välistele sidusrühmadele.

4.1.3. Tegevuse oodatavad tulemused

1. BTWCga mitteühinenud riikide ametiasutused ja sidusrühmad, sealhulgas parlamendiliikmed, valitsusametnikud ja kodanikuühiskond, saavad parema arusaamise BTWCga ühinemise eelistest.

2. Suurem arv BTWCga mitteühinenud riike väljendab oma tahet ühineda BTWCga, alustada tegevust ja kohtumisi ning astuda samme ühinemise/ratifitseerimise suunas.

Tegevus 2 – Suutlikkuse arendamine BTWC riikliku rakendamise toetamiseks

4.2.1. Tegevuse eesmärk

BTWC IV artikli kohaselt peavad osalisriigid võtma kõik vajalikud meetmed konventsiooni rakendamiseks riiklikul tasandil. Rakendamise tase on osalisriikide lõikes siiski erinev. Selle tegevuse eesmärk on pakkuda konkreetset tehnilist ja õigusabi osalisriikidele, kes sellist suutlikkuse suurendamist taotlevad.

4.2.2. Tegevuse kirjeldus

See projekt keskendub nõukogu otsuse (ÜVJP) 2019/97 alusel käivitatud algatuste edendamisele selle laiendatud abiprogrammide ja riiklike valmisolekuprogrammide raames. Üheksandal läbivaatamiskonverentsil loodud BTWC tugevdamise tööühma arutelusid ja võimalikke soovitusi riikliku rakendamise kohta jälgitakse tähelepanelikult ja integreeritakse vastavalt projekti rakendamisse.

BTWC ISU-lt sellist abi taotlevatele osalisriikidele pakutakse järgmist liiki suutlikkuse suurendamise meetmeid modulaarse lähenemisviisi alusel, st lähtudes vastavate riikide osutatud abivajadustest:

- riikide teadlikkuse suurendamine bioloogiliste ja toksinrelvade konventsioonist ja selle tutvustamine;
- seadusandlik abi;
- riiklike usaldust suurendavate meetmete kohta käivate aruannete koostamise ja esitamise koolitus;
- noorte teadlaste ja üliõpilaste teadlikkuse suurendamine bioloogiliste ja toksinrelvade konventsioonist;

- ohtlike patogeenide riiklike loetelude koostamine;
- toetus artikli X kohaste abitaotluste koostamiseks kõigi muude abitaotluste jaoks.

Eespool nimetatud suutlikkuse suurendamise meetmeid pakutakse sellist abi taotlevatele osalisriikidele pidevalt kogu projekti kestel ja ettenähtud eelarve piires. Abitegevus toimub eelistatavalt füüsiliste ürituste vormis. Veebiüritusi korraldatakse siis, kui seda peetakse sobivamaks (nt noorteürituste puhul). Vajaduse korral osalevad suutlikkuse suurendamise ürituste korraldamises UNODA kolm piirkondlikku keskust.

Kui BTWC ISU / UNODA leiab, et riikide abitaotlused lähevad eespool nimetatud suutlikkuse suurendamise meetmetest kaugemale, abistatakse riike artikli X kohaste abitaotluste koostamisel ning koostöös BTWC ISUga hõlbustatakse kontaktide loomist teiste välisabi osutajatega.

Käesoleva tegevuse raames teeb UNODA koostööd ELi liikmesriikide, ekspertide ja riiklike institutsioonidega, kes saavad anda kvaliteetset ja asjakohast abi. Seoses ohtlike patogeenide riiklike loetelude koostamisega jätkab UNODA koostööd Madalmaade riikliku rahvatervise- ja keskkonnainstituudiga (RIVM), et abistada selles ettevõtmises vähemalt ühte osalisriiki aastas. Rahalisi vahendeid kasutatakse ka ohtlike patogeenide riiklike loetelude haldamiseks kasutatava tarkvara ajakohastamiseks ja tõlkimiseks, et teha see kättesaadavaks rohkematele osalisriikidele. UNODA jätkab ka koostööd UNICRI, ELi KBRT-ohtude vähendamise tippkeskuste ning vajaduse korral valitsusväliste organisatsioonide ja mõttekodadega. Projektiga julgustatakse osalisriike soodustama võrgustike loomist oma piirkondades või allpiirkondades, kui see on võimalik. Seetõttu võiks sõltuvalt huvitatud riikide konkreetsetest abitaotlustest kavandada ka suutlikkuse suurendamise meetmete piirkondlikke vorme.

Käesoleva tegevuse raames korraldatakse üks vastastikuse hindamise üritus, et veelgi laiendada toetust sellele kontseptsioonile. Üritus tugineb tegevustele, mida tehti 2013. aastal Prantsusmaal ning mida tegid Beneluxi riigid 2015. aastal, Maroko 2017. aastal ja Kirgiisi Vabariik 2022. aastal.

4.2.3. Tegevuse oodatavad tulemused

1. BTWC osalisriigid tugevdavad oma riiklikku suutlikkust BTWC rakendamiseks, andes sihtotstarbelist abi kindlaksmääratud abi vajavates valdkondades, tõhustades koordineerimist ja võrgustike loomist BTWC protsessis osalevate sidusrühmadega ning tõhustades oma BTWC esildisi, näiteks usaldust suurendavaid meetmeid.
2. BTWC osalisriigid tõhustavad oma koostöö- ja abivõimalusi, usalduse taset ning oma BTWC võrgustikke vastastikuste eksperdihinnangute raames toimuvate vahetuste ja arutelude kaudu.
3. Tõhustatakse valitud BTWC osalisriikide suutlikkust bioloogiliste relvadega toimepandavate rünnakute ärahoidmiseks ja neile reageerimiseks.

Tegevus 3 – Noorte bioturvalisuse algatus

4.3.1. Tegevuse eesmärk

See tegevus tugineb nõukogu otsuse (ÜVJP) 2019/97 projekti 3 tegevustele ja saavutustele. Noorte bioturvalisuse algatuse kaudu on loodud uus ja innovaatiline ruum uue põlvkonna bioturvalisuse spetsialistide vaatenurkade jaoks ning ära on kasutatud noorte eksperditeadmisi. Loodi enam kui 100 andekast teadlasest koosnev võrgustik maailma lõunapoolsetest riikidest, millega loodi BTWC aruteludes aktiivselt osalevate noorte ekspertide kogukond. Käesoleva tegevuse eesmärk on jätkata suutlikkuse arendamise võimaluste pakkumist noortele poliitikakujundajatele ja teadlastele maailma lõunapoolsetest riikidest, kes tegutsevad BTWCga seotud valdkondades.

4.3.2. Tegevuse kirjeldus

Selleks luuakse kokku kolm iga-aastast stipendiumiprogrammi, millest igapähe on 20 osalejat ja mis koosnevad ettevalmistavast veebisegmentist ja ühenädalasest külastusest Genfi.

Stipendiumi eesmärk on tuua kokku maailma lõunapoolsetest riikidest pärit noored, et nad saaksid osaleda BTWC raames peetavates mitmepoolsetes läbirääkimistes ning võimaldada neil suhelda diplomaatide ja ekspertidega. Erilist rõhku pannakse maailma lõunapoolsetest riikidest pärit noorte naiste osalemise soodustamisele, seega on üks kolmest stipendiumiprogrammist avatud ainult naisteadlastele.

Tegevus tugineb edukatel algatustel, nagu UNODA noorte desarmeerimise algatusel, laiendab neid ja tagab juba tehtud jõupingutuste järjepidevuse.

4.3.3. Tegevuse oodatavad tulemused

1. Maailma lõunapoolsete riikide noorte, sealhulgas noorte naiste suurem osalemine BTWC protsessis, eelkõige bioturvalisusega seotud kohtumistel ja üritustel ning maailma lõunapoolsete noorte teadlaste võrgustiku loomine.

Tegevus 4 - BTWC istungitevahelise tööprogrammi toetamine

4.4.1. Tegevuse eesmärk

BTWC sponsorlusprogrammiga toetatakse arenguriike, et saata oma esindajad BTWC ametlikele kohtumistele Genfis. Need kohtumised hõlmavad läbivaatamiskonverentsi, mis toimub iga viie aasta järel, ning kohtumisi, mis toimuvad läbivaatamiskonverentside vahelisel istungitevahelisel perioodil. Sponsorlusprogramm loodi seitsmendal läbivaatamiskonverentsil (2011) ning seejärel pikendati seda kaheksandal läbivaatamiskonverentsil (2016) ja viimati üheksandal läbivaatamiskonverentsil (2022). Sponsorlusprogrammi rahastatakse osalisriikide vabatahtlikest sisse maksetest.

4.4.2. Tegevuse kirjeldus

Selle tegevusega toetatakse sponsorlusprogrammi, mis võimaldab arengumaade ekspertidel osaleda Genfis BTWC istungitevahelise tööprogrammi kohtumistel. Sponsorlusprogrammi kasutatakse ka selleks, et tuua Genfis toimuvatele BTWC kohtumistele nende riikide ametnikud, kes ei ole veel konventsiooniga ühinenud, et nad saaksid tutvuda BTWC ametlike kohtumistega.

4.4.3. Tegevuse oodatavad tulemused

1. Piirkondlikul/allpiirkondlikul tasandil saavutatakse ühine arusaam BTWC istungitevahelise tööprogrammi eesmärkidest 2024.–2026. aastal ning tõhustatakse osalisriikide ettevalmistusi osaleda 2027. aastal kümnnendal läbivaatamiskonverentsil.
2. BTWC osalisriikide eksperdid saavad parema arusaamise BTWC istungitevahelisest tööprogrammist ja selle läbivaatamiskonverentsidest nende spondeeritud osalemise kaudu nendel istungitel.

Tegevus 5 – Võimalusi loovad vahendid koostöö, hariduse ja kaasamise jaoks

4.5.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on luua konkreetset ja praktilist haridus- ja teadlikkuse suurendamise vahendid, materjalid ja lähenemisviisid, et võimaldada ja toetada eespool kirjeldatud tegevusi ning suurendada BTWC üldist nähtavust. Kõik tegevused viiakse ellu kooskõlas UNODA desarmeerimisalase hariduse strateegiaga ja tuginevad sellele.

4.5.2. Tegevuse kirjeldus

Konkreetselt tehakse ettepanek koostada kuues ÜRO ametlikus keeles õppekava bioteaduste üliõpilastele, et suurendada teadlikkust BTWC loomisest, arengust ja jätkuvast tähtsusest rahu ja julgeoleku säilitamisel. Erilist tähelepanu pööratakse üliõpilastele erilist huvi pakkuvatele teemadele, nagu murettekitavad kahesuguse kasutusega teadusuuringud ning konventsiooniga seotud teaduse ja tehnoloogia areng.

BTWC jõustumise 50. aastapäeva puhul 2025. aastal tehakse ettepanek korraldada Genfi ÜRO kontoris poolepäevane üritus selle tähistamiseks. Samuti tehakse ettepanek rahastada 50. aastapäeva tähistava trükise koostamist, mis avaldatakse tähistaval üritusel.

Laiema publikuni jõudmiseks ja selliste jõupingutuste hõlbustamiseks nagu konventsiooni ülemaailmne kohaldamine ja tõhusam rakendamine, tehakse ka ettepanek tõlkida BTWC veebisait kõikidesse ÜRO ametlikesse keeltesse, kuna see on praegu kättesaadav ainult inglise keeles.

4.5.3. Tegevuse oodatavad tulemused

1. Eespool nimetatud meetmete tõhus rakendamine on saavutatud ja nende mõju võimendab võimalusi loovate vahendite toetus.

5. TÖÖTAJAD

Selle projekti rakendamiseks on vaja töötajate jätkuvat kohalolekut Genfis, et tagada nõukogu eelmisest otsusest saadik toimuvate tegevuste ühtlustatud rakendamine. Genfis asuvad töötajad, kes on pühendunud käesoleva otsuse rakendamisele, on praegu P3 ja G6 tasandi töötajad, kusjuures ELi liikmesriik eraldab kuni 2023. aasta oktoobrini rahalisi vahendeid P2 tasandi töötajatele.

Võttes arvesse eespool kirjeldatud kavandatud tegevuste ulatust ning selleks, et tagada jõupingutuste kvaliteetne rakendamine ja kestlikkus ning võimalikud seosed töörühma menetlustega, tehakse ettepanek lisada üks P2 ametikoht ning säilitada varem rahastatud P3 ja G6 ametikohad. P2 vastutab konkreetselt tegevuse 3 (noorte bioturvalisuse algatus) rakendamise eest ning toetab tegevuste 1, 2 ja 5 rakendamist.

6. ARUANDLUS

UNODA/BTWC-ISU esitab kõrgele esindajale igal aastal eduaruande projektide rakendamise kohta.

7. KESTUS

Projektide rakendamise eeldatav kogukestus on 36 kuud.

8. ELi NÄHTAVUS

UNODA/BTWC-ISU võtab kõik asjakohased meetmed, et teha avalikuks asjaolu, et läbi viidud tegevusi rahastab EL. Sellised meetmed viiakse ellu vastavalt liidu välistegevuse alase teabe edastamise ja nähtavuse käsiraamatule, mille on koostanud ja avaldanud Euroopa Komisjon. UNODA / BTWC ISU tagavad seega ELi panuse nähtavuse sobiva märgistuse ja reklaami kaudu, toonitades ELi rolli, tagades liidu meetmete läbipaistvuse ja suurendades teadlikkust käesoleva otsuse tegemise põhjustest, samuti ELi toetusest sellele otsusele ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus loodavas materjalis esitatakse ELi lippu kooskõlas ELi suunistega lipu nõuetekohase kasutamise ja kujutamise kohta.

9. KASUSAAJAD

Projekti 1 kasusaajad on ülemaailmset kohaldamist käsitlevate tegevuste osas BTWCga mitteühinenud riigid (nii konventsioonile allakirjutanud kui ka mitteallakirjutanud riigid), sealhulgas erasektor, akadeemiline ringkond ja valitsusvälised organisatsioonid, kui see on asjakohane.

Projekti 2 kasusaajad seoses suutlikkuse arendamise tegevustega on BTWC osalisriigid, pöörates erilist tähelepanu riikidele, kes on hiljuti konventsiooniga ühinenud.

Projekti 3 kasusaajad on noored poliitikakujundajad ja teadlased maailma lõunapoolsetest BTWC osalisriikidest, kes tegutsevad BTWCga seotud teadusvaldkondades.

Projekti 4 kasusaajad on osalisriikide ametnikud, eelkõige BTWCga seotud küsimusi käsitlevad ametnikud, nagu riiklikuks kontaktpunktiks nimetatud ametnikud ning teised riiklikud eksperdid, kelle osalisriigid ise nimetavad.

Projekti 5 kasusaajad on isikud, kes koostavad asjakohased materjalid, ja isikud, kes neid kasutavad, näiteks õpilased ja õpetajad, tööstuse ametnikud ja valitsusvälised organisatsioonid.